

ra kívánja szorítani a létezését kialakító, magatartását, erkölcsi alapjait megformáló, történelmi hagyományait meghatározó, a sajátos európai kultúrát kibontakoztató, s mind ezeknek gyökeret adó kereszténységét.” Ezt a leginkább válságnak nevezett kiüresedést talán mindannyian érezzük, tudjuk, átéljük, ám egyértelmű, egyszerre egzakt és lelki választ kevesen tudnak és még kevesebben mernek adni.

Dávid Katalin számára a Biblia az a mű, amely abszolút biztos alapját adja a megtartó európai kultúrának, önazonosságnak, életben maradásunknak. Legismertebb munkáiban – *Adatok a Mária-tipológiához* (1995); *A megváltás tipológiája* (1996); *Bibliai jelképek kézikönyve – A teremtett világ misztériumai* (2002); *Kereszténység és kultúra* (2006); *Isten anyja a tipológiában – Egy asszony öltöztete a Nap* (2008) – a keresztény ikonográfia és bibliai jelképek világát tárja fel. Az apostoli időktől kezdve az első ezredév végéig sorra veszi a képzőművészeti alkotásokat, a dokumentumokat, a szent hagyományt, így érthetővé válik, hogy a jelenségek mögött nagyobb kontextusok vannak, amelyek kozmogonikus felelősségekre és lehetőségekre utalnak. A tudós könyvei aggodó figyelmeztetések: ma a történelmi tévutak következtében a jelképeket értők köre egyre szűkül, holott a mögöttünk hagyott század drasztikusan bizonyítja, hogy a meg nem értett szimbólumok ideológiai pusztítás eszközévé válnak.

Dávid Katalin 1923-ban Szegeden született. Kerényi Károly és Sík Sándor tanítványa volt, egyetemi tanulmányai alatt, a vészkor-szak idején Izay Géza atya vezetésével több száz zsidót bújtatott. Lyka Károly tanácsára kezdett el ikonográfiával, a keresztény és zsidó kultúrában előforduló jelek, jelképek, szimbólumok tanulmányozásával foglalkozni. 1954-ben megalapítója volt a Művészet-történeti Dokumentációs Központnak, az

MTA Művészettörténeti Kutatóintézete jogelődjének, ahonnan a Vatikánnal való összekövés koncepciók vádjával távolították el. 1966-tól a Magyar Nemzeti Múzeum, majd a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa, irányítója a „Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig” című állandó kiállítás rendezésének. Összeállítja a magyarországi középkori titulusok kataszterét, feldolgozza a magyarországi Szent György- és Szent Anna-kultusz ikonográfiáját. Tudományos szervező tevékenysége is alapvető jelentőségű. 1969-ben létrehozták az Egyházi Gyűjtemények Szaktanácsadói Testületét, amelynek vezetésével az egyház kérésére Dávid Katalint bízták meg. Munkássága révén sorban nyílnak, ill. újulnak meg az egyházi és felekezeti múzeumok, gyűjtemények, kincstárak (Esztergomi Bazilika).

Több száz tanulmánya, könyve jelent meg magyar, angol és német nyelven, több évkönyvet és sorozatot szerkesztett. A Magyar Képzőművészek Szövetségének alapító tagja (1949 óta), a Szent István Tudományos és a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja. Munkásságát a Magyar Köztársaság és a Vatikán magas szakmai és társadalmi díjakkal ismerte el. Nyolcvanadik születésnapján II. János Pál pápa saját kezűleg aláírt oklevéllel köszöntötte és audienciáján fogadta.

Integráló személyisége minden időben képes volt a legkülönbözőbb világnézetű és hitű embereket nemes célokért mozgósítani. Tudós- és művésznemzedékek vallják mestertüknek. Dávid Katalin lenyűgöző tárgyi tudással, a teljesség igényével, ugyanakkor olvasmányos stílusban megírt munkái mindenkinek ajánlhatók: szakembereknek és laikusoknak, hívőnek és nem hívőnek egyaránt – méltó döntés tehát, hogy a Magyar Művészeti Akadémia „Életmű-díjjal” ismerje el Dávid Katalin munkásságát. (Budapest, 2013 október)

Dávid Katalin felszólalása az életműdíj átvételekor

Tisztelt Elnök Úr, Miniszter Úr, Főtitkár Úr, Hölgyeim és Uraim!

Juhász Judit mondta nekem, hogy néhány mondattal kapcsolódjak be a műsorba, amit jó szívvel megtehetnek, mert így személyesen mondhatok köszönetet minden akadémikus társamnak, hiszen közgyűlés szavazta meg számunkra ezt a csodálatos kitüntetést. És ehhez hozzá kell tennem, hogy történelmi pillanatként élem ezt meg, mert első alkalommal adja át a Magyar Művészeti Akadémia. Természetes,

Dávid Katalin (Fotó: MMA honlap)

hogy emlékezni akarok arra az emberre, aki meghívott az akadémiába és laudált is: Makovecz Imrérre gondolok. Nem akarok róla beszélni, hiszen két nem is rövid tanulmányban elmondtam, amit művészetéről, személyiségéről, emberségéről el akartam mondani. Most csak felidézem alakját ezekben a számomra jelentős percekben. Ugye tudják, hogy a modern magyar művészet nemzetközi elismertségében a külföldi szakirodalom két embert emel ki egymás mellett, mint univerzális jelenséget: Bartók Bélát és Makovecz Imrét. Nem semmi! Széchenyi István a legnagyobb magyar jelzöt kapta az országtól. Ezt a jelzöt, ugyanígy fogalmazva: „legnagyobb magyar”, olvasva a nekrológokat, a külföldi Makovecz Imrének is odaítélte. Legyünk büszkéek arra, hogy ilyen személyiség álmodta meg az MMA-t.

Ami pedig engem illet, úgy fogom fel az életműdíjat, mint ami megelőlegezi további munkámat. Több évtizedes római kuta-

tásomat az elmúlt tíz évben mintegy hat könyvben és néhány tanulmányban publikáltam. Csupán néhány kisebb kérdés maradt nyitva, aminek kutatása, és publikálása folyamatban van. Ami igazán fontos: aki 1923-ban született és 2013-ban még él, az olyan tudományosan is elfogadott történelmi periódust élt át, ami kezdődött az első világháború után és most zárul egy sajátos nemzetközi gazdasági krízissel. Nos, aki ezt megélte, az látta az eseményeket, az ideológiák egymásnak feszülését, a társadalom pusztítását, a

társadalom alapjának, a családnak megtámadását, két diktatúrát élt át, látta a krematóriumokat, a haláltáborokat, a koncepciók perkeit, az internálótáborokat, a tömegsírokat, átélte a háborút, a pusztítást, a kultúra, a művészet pusztulását. De kortársai voltak a mártírok, hősök, szentek. Ennek az embernek el kell mondania, hogyan élte ezt meg a gyermek, a felnőtt, hogy látja az öregember. Száz szónak is egy a vége: készül az emlékiratom. És ez egy olyan műfaj, amit abbahagyni lehet, de befejezni nem. Ez kitölti az időt, addig kell csinálni, amíg az ember meg nem hal.

Még egyszer köszönöm a kitüntetést. Isten áldja a MMA-t!

Dávid Katalin

(Az EÖGYKE büszke arra, hogy az erdélyi örmény közösség tagja, Dr. Dávid Katalin nyerte el elsőként az MMA első díjátadásán az életműdíjat. Szívvel gratulálunk a díjazottnak!)